بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

İSLAM KAHRAMANLARI

SERİ 9

HZ. ABDULLAH B. REVÂHA

Kur'an ve Sahih Hadislere Göre Resûlullah'ın ﷺ Şairi ve Mûte'nin Üçüncü Komutanı

وَإِن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾

"Sizden cehenneme uğramayacak yoktur. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükümdür"

Meryem Sûresi 19:71

HJ CHE ALİM HJ CHE HARON

quranscience.my | facebook.com/QuranScienceMY

Ücretsiz dijital sürümü okumak için okutun: quranscience.my

© 2026 M / 1448 H quranscience.my — ücretsiz kitap. Satılamaz.

TEŞEKKÜR

İnsana konuşmayı öğreten ve müminin dilini hakkın aracı kılan Allah'a hamd olsun. Efendimiz Peygamberimiz Muhammed'e ﷺ, onun âline ve ashabına — özellikle Resûlullah'ın ﷺ şairi ve Mûte'de şehit düşen üçüncü komutan Abdullah b. Revâha'ya رضى الله عنه — salât ve selâm olsun.

Bu kitap özellikle sevgili eşime ithaf edilmiştir,

ZAHARAH MOHD LATİF;

sevgili çocuklarıma,

MUHAMMAD HAFİZ, NOOR HAZWANİ, ABDUL HAKİM, NOOR HİDAYAH, NOR AQİLA ve **NOR ATİQAH**;

ve damatlarımla gelinlerime,

FAZİLAH, MALEK, HANİN, FAİRİZAL ve **FİRWAN**.

İslam Kahramanları'nın bu dokuzuncu kitabı, Abdullah b. Revâha'nın رضى الله عنه hayatını anlatır: Akabe Biatı'nda bir nakîb, şiirlerini Resûlullah'ın ﷺ bizzat terennüm ettiği bir şair, kavurucu bir günde oruç tutan bir âbid, Hayber'in adil tahmincisi ve Mûte'de şehit düşen üçüncü komutan. Allah bu ilmi faydalı ilimlerden — 'ilmun yuntefe'u bih — eylesin.

BU E-KİTABIN KAPAĞI HAKKINDA

Bu e-kitabın kapağında hiçbir insan veya hayvan tasvir edilmemiştir. Kapakta gün doğmadan önce ***Medine'nin bir hurma bahçesi*** resmedilmiştir: hâlâ yıldızlarla bezeli koyu mavi göğün altında uzun hurma ağaçları ve tepelerin ardından doğan altın renkli şafak. Medine, Hazrecli bir Ensârî olan Abdullah b. Revâha'nın yurduydu.

Doğan şafak, İbn Revâha'nın Resûlullah ﷺ hakkındaki beytini hatırlatır: "Aramızda Allah'ın Resûlü var; parlak şafak söktüğünde O'nun Kitabı'nı okur" (Sahîh-i Buhârî 1155).

Kerpiç bir duvarın üzerinde ***yanan bir kil kandil***, ***dürülmüş bir parşömen*** ve ***bir kamış kalem*** durur — İslam'ı dili ve kalemiyle savunan, Medine'de yazı bilen az sayıdaki kişiden biri olan şair İbn Revâha'nın simgeleri.

Alttaki ***lacivert şerit***, ***ince altın çizgilerle*** çerçevelenmiş olup yazarın adının yer aldığı alandır — İslam Kahramanları kapaklarının hepsi uyumlu olsun diye Seri 1'den Seri 8'e kadarki kapaklarda olduğu gibi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İÇİNDEKİLER

HZ. ABDULLAH B. REVÂHA 5
1. ABDULLAH B. REVÂHA KİMDİR? 6
2. AKABE BİATI'NDA BİR NAKÎB 7
3. "NE KÂRLI BİR ALIŞVERİŞ!" 8
4. SAVAŞLARDA RESÛLULLAH ﷺ İLE BİRLİKTE 9
5. KUR'AN'DA ŞAİRLER 10
6. HENDEK'TE İBN REVÂHA'NIN BEYİTLERİ 11
7. "KARDEŞİNİZ ÇİRKİN SÖZ SÖYLEMEZ" 12
8. KAVURUCU BİR GÜNDE ORUÇ 13
9. KAZÂ UMRESİ'NDE RESÛLULLAH'IN ﷺ ÖNÜNDE 14
10. HAYBER'İN ADİL TAHMİNCİSİ 15
11. BAYILMASI VE AMRE'NİN AĞLAMASI 16
12. MÛTE'YE ÇIKMADAN ÖNCEKİ GÖZYAŞLARI 17
13. "BİZ SAYIYLA SAVAŞMAYIZ" 18
14. MÛTE'NİN ÜÇÜNCÜ KOMUTANI 19
15. RESÛLULLAH'IN ﷺ HÜZNÜ 21
16. İBN REVÂHA'NIN AHLAKI 22
17. İBN REVÂHA'NIN HİKÂYELERİNİN KAYNAKLARI 23
18. İBN REVÂHA'NIN HİKÂYESİNDEKİ ŞAHSİYETLER 24
19. İBN REVÂHA'NIN HİKÂYESİNDEKİ MEKÂNLAR 25
20. İBN REVÂHA'NIN HAYAT KRONOLOJİSİ 26
21. İBN REVÂHA HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR 27
22. DERSLER VE SONUÇ 29
KAYNAKÇA 30
DESTEK VE BAĞIŞ 31

Renk rehberi: yeşil kutu = Kur'an ayeti; altın kutu = hadis; kahverengi kutu = siyer notu (siyer kitaplarının rivayeti); mavi tablo = karşılaştırma.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

HZ. ABDULLAH B. REVÂHA

Hendek Savaşı'nda Medine'nin etrafına hendek kazılırken Resûlullah ﷺ kendi elleriyle toprak taşıyor ve şu beyitleri terennüm ediyordu: «اللَّهُمَّ لَوْلَا أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا، وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلَّيْنَا» — "Allah'ım! Sen olmasaydın hidayete ermez, sadaka vermez, namaz kılmazdık." Berâ bunların ***İbn Revâha'nın sözleri*** olduğunu söyler (Sahîh-i Buhârî 4106).

O şair, Hazrec kabilesinden bir Ensârî olan ***Abdullah b. Revâha***'dır رضى الله عنه. Akabe Biatı'ndaki on iki *nakîb*den (temsilci) biriydi; Bedir'e ve sonraki savaşlara katıldı, şiiriyle İslam'ı savundu ve ***Mûte***'de şehit düşen üçüncü komutan oldu.

Bu e-kitap ***İslam Kahramanları*** serisinin dokuzuncusudur ve Seri 7 (Zeyd b. Hârise) ile Seri 8'den (Ca'fer b. Ebû Tâlib) sonra Mûte'nin üç komutanının hikâyesini tamamlar. Önceki kitaplarda olduğu gibi, hayatı önce Kur'an'dan ve sahih hadislerden, sonra güvenilir siyer ve tarih kitaplarından derlenmiştir. Her rivayetin kaynağı belirtilir. Meşhur ama senedi zayıf olan hikâyeler dürüstçe açıklanır.

İbn Revâha'nın hikâyesi, dilini imana teslim eden bir şairin hikâyesidir. Şiirleri Resûlullah ﷺ tarafından terennüm edildi; hayatı ise sözlerini fiilleriyle doğrulayarak sona erdi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

ABDULLAH B. REVÂHA KİMDİR?

Tam adı ***Abdullah b. Revâha b. Sa'lebe*** el-Ensârî el-Hazrecî'dir; Medine'deki Hâris b. Hazrec oğullarındandır. Künyesi ***Ebû Muhammed***'dir; Ebû Revâha da denilmiştir. Kız kardeşi ***Amre bint Revâha***, sahâbî ***Nu'mân b. Beşîr***'in annesidir.

Biyografi kitapları onun İslam'dan önce Medine'de yazı bilen az sayıdaki kişiden biri ve kavmi arasında tanınmış bir şair olduğunu belirtir.

ADI VE LAKAPLARI

AD VEYA LAKAP	AÇIKLAMA
Abdullah b. Revâha	Asıl adı
Ebû Muhammed	Meşhur künyesi
el-Ensârî el-Hazrecî	Ensardan, Hazrec kabilesinden
Hâris oğullarının nakîbi	Akabe Biatı'ndaki on iki nakîbden biri
Resûlullah'ın ﷺ şairi	Hassân b. Sâbit ve Ka'b b. Mâlik ile birlikte

ALINACAK DERSLER

Allah'ın verdiği yazı ve şiir gibi yetenekler, hak için kullanıldığında şeref kazanır.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

AKABE BİATI'NDA BİR NAKÎB

Nübüvvetin 13. yılının hac mevsiminde, Medine'den yetmişi aşkın erkek ve iki kadın Mina'daki ***Akabe***'de Resûlullah'a ﷺ gizlice biat ettiler. Onu kendi ailelerini koruduklarını gibi korumaya söz verdiler.

TARİH NOTU: ON İKİ NAKÎB

Resûlullah ﷺ onlardan kavimlerinden sorumlu olacak on iki ***nakîb*** seçmelerini istedi: dokuzu Hazrec'ten, üçü Evs'ten. Abdullah b. Revâha, Hâris b. Hazrec oğullarını temsil eden Hazrec nakîblerindendi.

Rivayetin durumu: Nakîblerin listesi siyer kitaplarında meşhurdur.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ.

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha ilk günden kavminin önderi olarak seçildi. Kavminin ona duyduğu güven, ahlakının ve hikmetinin işaretiydi.

"NE KÂRLI BİR ALIŞVERİŞ!"

Akabe Biatı bir ahitti: Ensar canlarını ve mallarını Resûlullah'ı ﷺ savunmak için ortaya koyacak, karşılığı cennet olacaktı. Allah böyle bir ahdi alışverişlerin en kârlısı olarak tasvir eder:

TEVBE SÛRESİ 9:111

۞إِنَّ ٱللَّهَ ٱشۡتَرَىٰ مِنَ ٱلۡمُؤۡمِنِينَ أَنفُسَهُمۡ وَأَمۡوَٰلَهُم بِأَنَّ لَهُمُ ٱلۡجَنَّةَۚ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ فَيَقۡتُلُونَ وَيُقۡتَلُونَۖ وَعۡدًا عَلَيۡهِ حَقّٗا فِي ٱلتَّوۡرَىٰةِ وَٱلۡإِنجِيلِ وَٱلۡقُرۡءَانِۚ وَمَنۡ أَوۡفَىٰ بِعَهۡدِهِۦ مِنَ ٱللَّهِۚ فَٱسۡتَبۡشِرُواْ بِبَيۡعِكُمُ ٱلَّذِي بَايَعۡتُم بِهِۦۚ وَذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡفَوۡزُ ٱلۡعَظِيمُ ١١١

Allah şüphesiz, Allah yolunda savaşıp, öldüren ve öldürülen müminlerin canlarını ve mallarını Tevrat, İncil ve Kuran'da söz verilmiş bir hak olarak cennete karşılık satın almıştır. Verdiği sözü Allah'tan daha çok tutan kim vardır? Öyleyse, yaptığınız alışverişe sevinin; bu büyük başarıdır

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/9:111

TARİH NOTU: "ONU ASLA BOZMAYACAĞIZ"

Rivayete göre Akabe gecesi Abdullah b. Revâha, Resûlullah'a ﷺ şöyle dedi: "Rabbin için ve kendin için dilediğin şartı koş." O da şartları söyledi. "Bunu yaparsak bize ne var?" diye sordular. "Cennet" buyurdu. Onlar: "Ne kârlı bir alışveriş! Onu ne bozarız ne de bozulmasını isteriz" dediler.

Rivayetin durumu: Müfessirlerin zikrettiği *mürsel* bir rivayettir; anlamı âyetle ve Akabe Biatı'nın hikâyesiyle uyumludur.

KAYNAK:
İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Tevbe 9:111), Muhammed b. Ka'b el-Kurazî rivayetinden.

ALINACAK DERSLER

Mümin, Allah yolundaki fedakârlığı zarar değil, en kârlı ticaret olarak görür. İbn Revâha sözünü Mûte'de doğruladı.

SAVAŞLARDA RESÛLULLAH ﷺ İLE BİRLİKTE

İbn Revâha ***Bedir***, ***Uhud***, ***Hendek***, ***Hudeybiye*** ve ***Hayber***'de bulundu. Bedir'den sonra Zeyd b. Hârise ile birlikte zafer müjdesini Medine'ye götürmek üzere gönderildi (bk. Seri 7: Hz. Zeyd b. Hârise).

TARİH NOTU: YÖNETİCİLİK EMANETİ

Siyer kitapları, Resûlullah'ın ﷺ ***Bedrü'l-Mev'id***'e (h. 4) çıkarken İbn Revâha'yı Medine'de yerine vekil bıraktığını, h. 6 yılında da onu küçük bir birliğin başında Hayber'e gönderdiğini kaydeder.

Rivayetin durumu: Siyer ve meğâzî kitaplarında rivayet edilmiştir.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye; Vâkıdî, el-Meğâzî; İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ.

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha yalnızca söz söyleyen bir şair değil, her meydanda Resûlullah ﷺ ile birlikte bulunan bir mücahitti.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KUR'AN'DA ŞAİRLER

Câhiliye döneminde şiir çoğu zaman bâtılı övmek, hicvetmek ve yapılmamış işlerle övünmek için kullanılırdı. Allah böyle şairler hakkında şöyle buyurur:

ŞUARÂ SÛRESİ 26:224

وَٱلشُّعَرَآءُ يَتَّبِعُهُمُ ٱلْغَاوُۥنَ ﴿٢٢٤﴾

O şairlere gelince; onlara azgınlar uyar

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/26:224

Fakat Allah, şiirlerini hak için kullanan mümin şairleri istisna etti:

ŞUARÂ SÛRESİ 26:227

إِلَّا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَذَكَرُواْ ٱللَّهَ كَثِيرًا وَٱنتَصَرُواْ مِنۢ بَعْدِ مَا ظُلِمُواْ ۗ وَسَيَعْلَمُ ٱلَّذِينَ ظَلَمُوٓاْ أَىَّ مُنقَلَبٍ يَنقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

Ancak inanıp yararlı iş işleyenler, Allah'ı çok çok ananlar ve haksızlığa uğratıldıklarında haklarını alanlar bunun dışındadır. Haksızlık eden kimseler nasıl bir yıkılışla yıkılacaklarını anlayacaklardır

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/26:227

TEFSİR NOTU: ÜÇ ŞAİRİN GÖZYAŞLARI

Rivayete göre şairlerle ilgili âyet inince Abdullah b. Revâha, Hassân b. Sâbit ve Ka'b b. Mâlik ağlayarak Resûlullah'a ﷺ geldiler ve: "Allah bu âyeti indirirken bizim şair olduğumuzu biliyordu" dediler. O da onlara istisna âyetini okudu: "Ancak iman edip salih ameller işleyenler…"

Rivayetin durumu: Müfessirlerin zikrettiği *mürsel* bir rivayettir; 227. âyetteki istisna ise Kur'an'ın kendisinden açıktır.

KAYNAK:
Taberî, Câmiu'l-Beyân; İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Şuarâ 26:224–227).

ALINACAK DERSLER

İslam sanata ve güzel söze düşman değildir. Önemli olan muhtevadır: Allah'ı hatırlatan ve hakkı savunan şiir ibadettir.

HENDEK'TE İBN REVÂHA'NIN BEYİTLERİ

Hicretin 5. yılında Müslümanlar, Ahzâb ordusuna karşı Medine'nin kuzeyine hendek kazdılar. Yorgunluk ve açlık içinde Resûlullah ﷺ bizzat toprak taşıyor ve İbn Revâha'nın beyitlerini terennüm ediyordu:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4106

حَدَّثَنِي أَحْمَدُ بْنُ عُثْمَانَ، حَدَّثَنَا شُرَيْحُ بْنُ مَسْلَمَةَ، قَالَ حَدَّثَنِي إِبْرَاهِيمُ بْنُ يُوسُفَ، قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي، عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ، قَالَ سَمِعْتُ الْبَرَاءَ، يُحَدِّثُ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ الأَحْزَابِ، وَخَنْدَقَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم رَأَيْتُهُ يَنْقُلُ مِنْ تُرَابِ الْخَنْدَقِ حَتَّى وَارَى عَنِّي الْغُبَارُ جِلْدَةَ بَطْنِهِ، وَكَانَ كَثِيرَ الشَّعَرِ، فَسَمِعْتُهُ يَرْتَجِزُ بِكَلِمَاتِ ابْنِ رَوَاحَةَ، وَهْوَ يَنْقُلُ مِنَ التُّرَابِ يَقُولُ اللَّهُمَّ لَوْلاَ أَنْتَ مَا اهْتَدَيْنَا وَلاَ تَصَدَّقْنَا وَلاَ صَلَّيْنَا فَأَنْزِلَنْ سَكِينَةً عَلَيْنَا وَثَبِّتِ الأَقْدَامَ إِنْ لاَقَيْنَا إِنَّ الأُلَى قَدْ بَغَوْا عَلَيْنَا وَإِنْ أَرَادُوا فِتْنَةً أَبَيْنَا قَالَ ثُمَّ يَمُدُّ صَوْتَهُ بِآخِرِهَا.

TERCÜME:

Berâ dedi ki: Ahzâb günü, Resûlullah ﷺ hendek kazarken onun hendeğin toprağını taşıdığını gördüm; toz, karnının derisini gözümden saklayıncaya kadar — kendisi kıllıydı. ***Toprak taşırken İbn Revâha'nın sözlerini terennüm ettiğini işittim: "Allah'ım! Sen olmasaydın hidayete ermez, sadaka vermez, namaz kılmazdık. Üzerimize sekînet indir; düşmanla karşılaşırsak ayaklarımızı sabit kıl. Onlar bize zulmettiler; fitne isterlerse biz reddederiz."*** Berâ dedi ki: Sonra sonunda sesini uzatırdı.

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ahmed b. Osman ← Şüreyh b. Mesleme ← İbrâhîm b. Yûsuf ← Yûsuf b. İshâk ← Ebû İshâk es-Sebîî ← Berâ b. Âzib رضي الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Hendek Gazvesi Bâbı, Hadis No. 4106.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:4106

ALINACAK DERSLER

Güzel şiir zor zamanda güç verir ve Allah'ı hatırlatır. İbn Revâha'nın şerefi, sözlerinin bizzat Resûlullah ﷺ tarafından terennüm edilmesidir.

"KARDEŞİNİZ ÇİRKİN SÖZ SÖYLEMEZ"

Ebû Hüreyre رضى الله عنه bir vaazında Resûlullah'ı ﷺ anarken, onun şafakta Kur'an okumasını ve gece ibadete kalkmasını anlatan İbn Revâha'nın beyitlerini nakletti:

HADİS — SAHÎH-i BUHÂRÎ, NO. 1155

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ بُكَيْرٍ، قَالَ حَدَّثَنَا اللَّيْثُ، عَنْ يُونُسَ، عَنِ ابْنِ شِهَابٍ، أَخْبَرَنِي الْهَيْثَمُ بْنُ أَبِي سِنَانٍ، أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ ـ رضى الله عنه ـ وَهُوَ يَقُصُّ فِي قَصَصِهِ وَهُوَ يَذْكُرُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم إِنَّ أَخًا لَكُمْ لاَ يَقُولُ الرَّفَثَ. يَعْنِي بِذَلِكَ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ رَوَاحَةَ وَفِينَا رَسُولُ اللَّهِ يَتْلُو كِتَابَهُ إِذَا انْشَقَّ مَعْرُوفٌ مِنَ الْفَجْرِ سَاطِعُ أَرَانَا الْهُدَى بَعْدَ الْعَمَى فَقُلُوبُنَا بِهِ مُوقِنَاتٌ أَنَّ مَا قَالَ وَاقِعُ يَبِيتُ يُجَافِي جَنْبَهُ عَنْ فِرَاشِهِ إِذَا اسْتَثْقَلَتْ بِالْمُشْرِكِينَ الْمَضَاجِعُ

TERCÜME:

Heysem b. Ebû Sinân, Ebû Hüreyre'nin vaaz ederken ve Resûlullah'ı ﷺ anarken şöyle dediğini işitti:

"Kardeşiniz çirkin söz söylemez," yani Abdullah b. Revâha, (şiirinde şöyle der): ***"Aramızda Allah'ın Resûlü var; parlak şafak söktüğünde O'nun Kitabı'nı okur. Körlüğümüzden sonra bize hidayeti gösterdi; kalplerimiz onun söylediğinin mutlaka gerçekleşeceğine yakînen inanır. Müşrikler yataklarında ağırlaşmışken o, yanını yatağından uzak tutarak geceyi geçirir."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahyâ b. Bükeyr ← Leys b. Sa'd ← Yûnus b. Yezîd ← İbn Şihâb ez-Zührî ← Heysem b. Ebû Sinân ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü't-Teheccüd, Gece Uyanıp Namaz Kılanın Fazileti Bâbı, Hadis No. 1155.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:1155

İmam Buhârî bu hadisi gece namazının fazileti bâbına koymuştur; çünkü İbn Revâha'nın beyitleri Resûlullah'ın ﷺ gece ibadetini çok güzel tasvir eder.

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha'nın şiiri çirkin sözlerden arınmış ve imanla doluydu. Korunan bir dil, asırlar sonra da okunan sözler bırakır.

KAVURUCU BİR GÜNDE ORUÇ

İbn Revâha ibadetteki gayretiyle tanınırdı. Ebü'd-Derdâ رضى الله عنه, Resûlullah ﷺ ile yapılan bir yolculuğu anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 1945

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ يُوسُفَ، حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ حَمْزَةَ، عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ يَزِيدَ بْنِ جَابِرٍ، أَنَّ إِسْمَاعِيلَ بْنَ عُبَيْدِ اللَّهِ، حَدَّثَهُ عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ، عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ ـ رضى الله عنه ـ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِي بَعْضِ أَسْفَارِهِ فِي يَوْمٍ حَارٍّ حَتَّى يَضَعَ الرَّجُلُ يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ مِنْ شِدَّةِ الْحَرِّ، وَمَا فِينَا صَائِمٌ إِلاَّ مَا كَانَ مِنَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم وَابْنِ رَوَاحَةَ.

TERCÜME:

Ebü'd-Derdâ dedi ki: Nebî ﷺ ile yolculuklarından birinde öyle sıcak bir günde yola çıktık ki, kişi sıcağın şiddetinden elini başının üstüne koyuyordu. ***Aramızda Nebî ﷺ ve İbn Revâha'dan başka oruçlu kimse yoktu.***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Abdullah b. Yûsuf ← Yahyâ b. Hamza ← Abdurrahman b. Yezîd b. Câbir ← İsmâil b. Ubeydullah ← Ümmü'd-Derdâ ← Ebü'd-Derdâ رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü's-Savm, Hadis No. 1945.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:1945

Âlimler, yolcunun oruç tutmakla tutmamak arasında serbest olduğunu, oruç tutmamanın Allah'tan bir ruhsat olduğunu açıklar. İbn Revâha en zor şartlarda bile Resûlullah ﷺ ile birlikte oruç tutmayı seçti.

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha zor işlerde bile Resûlullah'ı ﷺ örnek aldı. Sıcak ve yolculuk, ibadetteki gayretini zayıflatmadı.

KAZÂ UMRESİ'NDE RESÛLULLAH'IN ﷺ ÖNÜNDE

Hicretin 7. yılında Resûlullah ﷺ ***Kazâ Umresi*** için Mekke'ye girdiğinde Kureyş tepelerden seyrediyordu. Devesinin yularını tutarak önünde yürüyen kişi Abdullah b. Revâha'ydı.

HADİS NOTU: "ONLARA OKTAN DAHA HIZLI İŞLER"

Enes'in rivayetine göre Nebî ﷺ Kazâ Umresi'nde Mekke'ye girdi; Abdullah b. Revâha da önünde yürüyerek şiir okuyordu: "Ey kâfirlerin oğulları, ona yol verin…" Ömer ona: "Ey İbn Revâha! Resûlullah'ın ﷺ önünde ve Allah'ın Harem'inde mi şiir okuyorsun?" dedi. Nebî ﷺ şöyle buyurdu: ***"Bırak onu ey Ömer! Bu, onlara ok atmaktan daha hızlı tesir eder."***

Rivayetin durumu: Darussalam'a göre *hasen*. Câmiu't-Tirmizî 2847

KAYNAK:
Câmiu't-Tirmizî 2847; Sünenü'n-Nesâî 2873.

ALINACAK DERSLER

Yerinde söylenen doğru söz, oktan daha keskin bir silah olabilir. Resûlullah ﷺ her sahâbînin yeteneğine değer verir ve onu İslam için kullanırdı.

HAYBER'İN ADİL TAHMİNCİSİ

Hayber'in fethinden sonra Resûlullah ﷺ, mahsulün yarısı Müslümanlara verilmek şartıyla Hayber Yahudilerinin hurmalıkları işlemesine izin verdi. Her yıl hurma mahsulünü tahmin etmek (*hars*) için Abdullah b. Revâha'yı gönderirdi.

HADİS NOTU: "GÖKLER VE YER BUNUNLA AYAKTA DURUR"

Rivayete göre Hayberliler kadınlarının zinet eşyalarını toplayıp İbn Revâha'ya: "Bu senin; tahmini bize hafiflet" dediler. O şöyle cevap verdi: "Ey Yahudiler! Allah'a yemin ederim ki siz bana Allah'ın yarattıklarının en sevimsizlerindensiniz; fakat bu beni size haksızlık etmeye sevk etmez. Teklif ettiğiniz rüşvete gelince, o haramdır ve biz onu yemeyiz." Onlar: ***"Gökler ve yer (bu adaletle) ayakta durur"*** dediler.

Rivayetin durumu: Mâlik'in Saîd b. Müseyyeb'den *mürsel* olarak rivayeti; İbn Revâha'nın Hayber tahmincisi oluşu başka rivayetlerle desteklenir.

KAYNAK:
Mâlik, el-Muvatta', Kitâbü'l-Müsâkât; Ahmed, el-Müsned.

ALINACAK DERSLER

İslam'ın adaleti, sevilmeyen kimselere karşı bile değişmez. İbn Revâha rüşveti reddedip adil davrandı; öyle ki muhatapları bile hakkı itiraf etti.

BAYILMASI VE AMRE'NİN AĞLAMASI

Bir defasında İbn Revâha hastalanıp bayıldı. Kız kardeşi Amre, câhiliye âdetinde olduğu gibi onun meziyetlerini sayarak ağladı. Yeğeni Nu'mân b. Beşîr anlatır:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4267

حَدَّثَنِي عِمْرَانُ بْنُ مَيْسَرَةَ، حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ فُضَيْلٍ، عَنْ حُصَيْنٍ، عَنْ عَامِرٍ، عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ ـ رضى الله عنهما ـ قَالَ أُغْمِيَ عَلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ رَوَاحَةَ، فَجَعَلَتْ أُخْتُهُ عَمْرَةُ تَبْكِي وَاجَبَلاَهْ وَا كَذَا وَا كَذَا. تُعَدِّدُ عَلَيْهِ فَقَالَ حِينَ أَفَاقَ مَا قُلْتِ شَيْئًا إِلاَّ قِيلَ لِي آنْتَ كَذَلِكَ.

TERCÜME:

Nu'mân b. Beşîr dedi ki: Abdullah b. Revâha bayıldı; kız kardeşi Amre: "Vah dağım! Vah şöyleydi, böyleydi!" diye meziyetlerini sayarak ağlamaya başladı. ***Ayılınca şöyle dedi: "Ne söylediysen bana: 'Sen gerçekten öyle misin?' denildi."***

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): İmrân b. Meysere ← Muhammed b. Fudayl ← Husayn b. Abdurrahman ← Âmir eş-Şa'bî ← Nu'mân b. Beşîr رضى الله عنهما.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Şam Topraklarındaki Mûte Gazvesi Bâbı, Hadis No. 4267.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:4267

Sonraki rivayette Nu'mân şunu ekler: ***"O (Mûte'de) vefat edince Amre onun için ağlamadı (ağıt yakmadı)"*** (Sahîh-i Buhârî 4268). İmam Buhârî her iki hadisi de Mûte Savaşı bâbına koymuştur.

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha ailesine, hastaya veya ölüye yapılan aşırı övgünün onun için ağır bir soru olabileceğini nazikçe öğretti. Amre bu öğüdü kabul etti ve kardeşi gerçekten gittiğinde sabretti.

MÛTE'YE ÇIKMADAN ÖNCEKİ GÖZYAŞLARI

Hicretin 8. yılı Cemâziyelevvel ayında Resûlullah ﷺ Mûte'ye 3.000 kişilik bir ordu gönderdi ve sırayla üç komutan tayin etti: "Zeyd öldürülürse Ca'fer, Ca'fer öldürülürse Abdullah b. Revâha" (Sahîh-i Buhârî 4261).

TARİH NOTU: SENİ AĞLATAN NEDİR?

İbn İshâk'ın rivayetine göre insanlar komutanları uğurlarken Abdullah b. Revâha ağladı. "Seni ağlatan nedir?" diye sordular. O: "Allah'a yemin ederim ki dünya sevgisi ya da size özlem değil. Fakat Resûlullah'ın ﷺ, Allah'ın Kitabı'ndan cehennemi anan bir âyeti okuduğunu işittim: 'Sizden oraya uğramayacak hiç kimse yoktur…' Oraya uğradıktan sonra oradan nasıl çıkacağımı bilmiyorum" dedi.

Rivayetin durumu: İbn İshâk siyer kitabında rivayet etmiştir.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

MERYEM SÛRESİ 19:71

وَإِن مِّنكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا ۚ كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٧١﴾

Sizden cehenneme uğramayacak yoktur. Bu, Rabbinin yapmayı üzerine aldığı kesinleşmiş bir hükümdür

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/19:71

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha cihada kibirle değil, Allah korkusuyla çıktı. İnsanların en cesuru, Rabbinden en çok korkanıdır.

"BİZ SAYIYLA SAVAŞMAYIZ"

İslam ordusu Maân'a ulaştığında, Herakleios'un Bizans ordusunu ve Arap müttefiklerini çok büyük sayıda topladığı haberi geldi. İki gece istişare ettiler; bazıları Resûlullah'a ﷺ yazıp yardım ya da talimat istemeyi önerdi.

TARİH NOTU: İBN REVÂHA'NIN MAÂN'DAKİ KONUŞMASI

İbn Revâha kalkıp onları coşturdu: "Ey kavmim! Allah'a yemin ederim ki şimdi hoşlanmadığınız şey, uğruna çıktığınız şeydir: şehadet. Biz insanlarla sayıyla, kuvvetle, çoklukla savaşmayız; ancak Allah'ın bizi şereflendirdiği bu dinle savaşırız. Haydi ilerleyin! Bu, iki güzellikten biridir: ya zafer ya şehadet." İnsanlar: "Allah'a yemin olsun ki İbn Revâha doğru söyledi" dediler ve ilerlediler.

Rivayetin durumu: Siyer kitaplarında rivayet edilmiştir; düşman ordusunun sayısı rivayetlere göre farklıdır.

KAYNAK:
İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); Vâkıdî, el-Meğâzî; İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

ALINACAK DERSLER

Müminlerin gerçek zaferi sayıyla ölçülmez. İhlaslı bir kişinin sözü bütün bir ordunun cesaretini diriltebilir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

MÛTE'NİN ÜÇÜNCÜ KOMUTANI

Mûte'de önce Zeyd, sonra Ca'fer şehit düştü. Resûlullah'ın ﷺ sancağını bu kez Abdullah b. Revâha aldı.

Medine'de Resûlullah ﷺ haber gelmeden önce olanları bildirdi:

HADİS — SAHÎH-İ BUHÂRÎ, NO. 4262

حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ وَاقِدٍ، حَدَّثَنَا حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ، عَنْ أَيُّوبَ، عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلاَلٍ، عَنْ أَنَسٍ ـ رضى الله عنه ـ أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم نَعَى زَيْدًا وَجَعْفَرًا وَابْنَ رَوَاحَةَ لِلنَّاسِ، قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَهُمْ خَبَرُهُمْ فَقَالَ " أَخَذَ الرَّايَةَ زَيْدٌ فَأُصِيبَ، ثُمَّ أَخَذَ جَعْفَرٌ فَأُصِيبَ، ثُمَّ أَخَذَ ابْنُ رَوَاحَةَ فَأُصِيبَ ـ وَعَيْنَاهُ تَذْرِفَانِ ـ حَتَّى أَخَذَ الرَّايَةَ سَيْفٌ مِنْ سُيُوفِ اللَّهِ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ".

TERCÜME:

Enes'in rivayetine göre Nebî ﷺ, haberleri gelmeden önce Zeyd, Ca'fer ve İbn Revâha'nın ölümünü insanlara bildirdi ve şöyle buyurdu: "Sancağı Zeyd aldı ve vuruldu. Sonra Ca'fer aldı ve vuruldu. ***Sonra İbn Revâha aldı ve vuruldu.***" — gözlerinden yaşlar akıyordu — "Nihayet sancağı Allah'ın kılıçlarından bir kılıç aldı ve Allah onlara fethi nasip etti."

SENED İmam Buhârî'nin rivayet zinciri (talebeden hocaya): Ahmed b. Vâkıd ← Hammâd b. Zeyd ← Eyyûb es-Sahtiyânî ← Humeyd b. Hilâl ← Enes b. Mâlik رضى الله عنه.

KAYNAK: İmam Buhârî, Sahîh-i Buhârî, Kitâbü'l-Meğâzî, Şam Topraklarındaki Mûte Gazvesi Bâbı, Hadis No. 4262.

DERECE: SAHİH — hadis âlimlerinin ittifakıyla Kur'an'dan sonra en sahih kitap olan Sahîh-i Buhârî'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/bukhari:4262

TARİH NOTU: "YEMİN ETTİM EY NEFSİM"

İbn İshâk'ın rivayetine göre İbn Revâha sancağı alınca biraz tereddüt etti, sonra kendini şu beyitlerle yüreklendirdi: "Yemin ettim ey nefsim, ya isteyerek ya istemeyerek mutlaka (meydana) ineceksin… Neden seni cennetten hoşlanmaz görüyorum?" Sonra atından indi. Amcasının oğlu, kuvvet bulsun diye ona bir parça et getirdi; bir ısırık alıp onu attı ve: "Sen hâlâ dünyayla mı meşgulsün?" dedi. Kılıcını alıp şehit düşünceye kadar savaştı.

Rivayetin durumu: İbn İshâk siyer kitabında rivayet etmiştir; ayrıntıları Sahîh-i Buhârî'de yer almaz.

KAYNAK:

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle); İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

Ondan sonra sancağı, İslam ordusunu kurtaran “Allah’ın kılıçlarından bir kılıç” Hâlid b. Velîd aldı (bk. Seri 3: Hz. Hâlid b. Velîd).

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha nefsinin tereddüt ettiğini gizlemedi. Şerefi, şiirini imana teslim ettiği gibi nefsini de hakka teslim etmesidir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

RESÛLULLAH'IN ﷺ HÜZNÜ

Hz. Âişe رضى الله عنها, Zeyd b. Hârise, Ca'fer b. Ebû Tâlib ve Abdullah b. Revâha'nın şehit düştüğü haberi gelince Resûlullah'ın ﷺ oturduğunu ve yüzünden hüznün belli olduğunu anlatır (Sahîh-i Buhârî 4263).

Üç değerli sahâbî — bir azatlı, Resûlullah'ın ﷺ amcasının oğlu ve Ensar'dan bir şair — aynı günde, aynı sancak altında şehit düştü. Onlar ümmetin birliğini temsil eder: Muhâcir ve Ensar, Kureyşli ve Kureyşli olmayan.

ALINACAK DERSLER

Salih insanların vefatına üzülmek zayıflık değil, rahmettir. Resûlullah ﷺ üzüldü, fakat Allah'ın takdirine razı oldu.

İBN REVÂHA'NIN AHLAKI

İbn Revâha'nın hikâyesi; belagat, ibadet ve cesareti bir araya getiren bir mümini anlatır.

VASIF	HAYATINDAN ÖRNEK
Önderlik	Akabe Biatı'nda bir nakîb
Temiz dil	"Kardeşiniz çirkin söz söylemez" (Sahîh-i Buhârî 1155)
İman için şiir	Beyitlerini Resûlullah ﷺ Hendek'te terennüm etti (Sahîh-i Buhârî 4106)
İbadette gayret	Kavurucu bir günde oruç (Sahîh-i Buhârî 1945)
Adalet	Hayber hurmalarını tahmin ederken rüşveti reddetti
Allah korkusu	Mûte'den önce Meryem 19:71'i hatırlayıp ağladı
Cesaret	Mûte'nin üçüncü komutanı (Sahîh-i Buhârî 4262)

ALINACAK DERSLER

İbn Revâha, dili ve kalbi Allah'a teslim olduğunda bir şairin aynı zamanda âbid ve kahraman olabileceğini gösterdi.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İBN REVÂHA'NIN HİKÂYELERİNİN KAYNAKLARI

Bu tablo, okuyucunun sahih olanı sadece meşhur olandan ayırabilmesi için her hikâyenin kaynağını ve derecesini özetler.

HİKÂYE	KAYNAK	DERECE
Hendek'teki beyitleri	Sahîh-i Buhârî 4106	Sahih
Resûlullah'ın ﷺ gece ibadetine dair beyitleri	Sahîh-i Buhârî 1155	Sahih
Sıcak bir günde orucu	Sahîh-i Buhârî 1945	Sahih
Bayılması ve Amre'nin ağlaması	Sahîh-i Buhârî 4267, 4268	Sahih
Mûte'nin üç komutanı	Sahîh-i Buhârî 4261	Sahih
Resûlullah'ın ﷺ şehadetlerini bildirmesi	Sahîh-i Buhârî 4262, 4263	Sahih
Mekke'de Resûlullah'ın ﷺ önünde şiir	Câmiu't-Tirmizî 2847	Hasen
Akabe Biatı'nda nakîb	İbn İshâk	Siyer
Maân'daki konuşması	İbn İshâk	Siyer
Meryem 19:71 ile ağlaması	İbn İshâk	Siyer
"Yemin ettim ey nefsim"	İbn İshâk	Siyer
Hayber'de rüşveti reddi	Muvatta' Mâlik	Mürsel
"Ne kârlı bir alışveriş!"	İbn Kesîr (Muhammed b. Ka'b)	Mürsel
Üç şairin gözyaşları	Taberî; İbn Kesîr	Mürsel

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İBN REVÂHA'NIN HİKÂYESİNDEKİ ŞAHSİYETLER

ŞAHSİYET	ROLÜ
Amre bint Revâha	Kız kardeşi
Nu'mân b. Beşîr	Yeğeni, bayılma olayının râvisi
Hassân b. Sâbit	Resûlullah'ın ﷺ şairlerinden, arkadaşı
Ka'b b. Mâlik	Resûlullah'ın ﷺ şairlerinden, arkadaşı
Berâ b. Âzib	Hendek beyitlerinin râvisi
Ebû Hüreyre	Resûlullah ﷺ hakkındaki beyitlerini nakletti
Ebü'd-Derdâ	Orucunun râvisi
Ömer b. Hattâb	Mekke'de şiir okumasını sorguladı
Zeyd b. Hârise	Mûte'nin ilk komutanı (Seri 7)
Ca'fer b. Ebû Tâlib	Mûte'nin ikinci komutanı (Seri 8)
Hâlid b. Velîd	Ondan sonra sancağı aldı (Seri 3)

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İBN REVÂHA'NIN HİKÂYESİNDEKİ MEKÂNLAR

MEKÂN	OLAY
Medine	Yurdu; vekil olarak bırakıldı (h. 4)
Akabe, Mina	Akabe Biatı; nakîb seçildi
Bedir	Savaştı; zafer müjdecisi (h. 2)
Hendek	Beyitlerini Resûlullah ﷺ terennüm etti (h. 5)
Mekke	Kazâ Umresi; Resûlullah'ın ﷺ önünde şiir (h. 7)
Hayber	Hurma mahsulünü adaletle tahmin etti
Maân	Orduyu coşturan konuşması (h. 8)
Mûte (güney Ürdün)	Üçüncü komutan; şehadeti (h. 8)

İBN REVÂHA'NIN HAYAT KRONOLOJİSİ

YIL	OLAY
İslam'dan önce	Yazı bilen Hazrecli bir şair
Nübüvvetin 13. yılı	İkinci Akabe Biatı; Hâris oğullarının nakîbi
h. 2	Bedir Savaşı; zafer haberini götürdü
h. 3	Uhud Savaşı
h. 4	Medine'de vekil (Bedrü'l-Mev'id)
h. 5	Hendek Savaşı; beyitlerini Resûlullah ﷺ terennüm etti
h. 6–7	Hudeybiye, Hayber ve Kazâ Umresi
h. 8	Mûte'nin üçüncü komutanı; şehit oldu

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

İBN REVÂHA HAKKINDA SIK SORULAN SORULAR

Bu bölüm, Abdullah b. Revâha رضى الله عنه hakkında sık sorulan soruları cevaplandırır. Cevaplar kısadır; ayrıntılar önceki bölümlerdedir.

1. İBN REVÂHA'NIN TAM ADI NEDİR?

Abdullah b. Revâha b. Sa'lebe el-Ensârî el-Hazrecî; künyesi Ebû Muhammed'dir.

2. AKABE BİATI'NDAKİ ROLÜ NEYDİ?

Seçilen on iki nakîbden (temsilci) biriydi.

3. RESÛLULLAH ﷺ GERÇEKTEN ONUN BEYİTLERİNİ TERENNÜM ETTİ Mİ?

Evet, Hendek Savaşı'nda hendek kazarken (Sahîh-i Buhârî 4106).

4. RESÛLULLAH ﷺ HAKKINDAKİ BEYİTLERİ NE ANLATIR?

Şafakta Kur'an okumasını ve gece ibadete kalkmasını (Sahîh-i Buhârî 1155).

5. KUR'AN ŞİİRİ NASIL DEĞERLENDİRİR?

İman edip salih amel işleyen şairler kınamadan istisna edilir (Şuarâ 26:227).

6. KAZÂ UMRESİ'NDE NE OLDU?

Resûlullah'ın ﷺ önünde şiir okuyarak yürüdü (Câmiu't-Tirmizî 2847).

7. HAYBER'DEKİ GÖREVİ NEYDİ?

Her yıl hurma mahsulünü tahmin etmek — ve rüşveti reddetti.

8. MÛTE'DEN ÖNCE NEDEN AĞLADI?

Herkesin cehenneme uğrayacağını bildiren âyeti hatırladı (Meryem 19:71).

9. MAÂN'DA NE DEDİ?

"Biz sayıyla değil, bu dinle savaşırız" — ya zafer ya şehadet.

10. MÛTE'NİN ÜÇ KOMUTANI KİMDİR?

Zeyd b. Hârise, Ca'fer b. Ebû Tâlib ve Abdullah b. Revâha (Sahîh-i Buhârî 4261).

11. ONDAN SONRA SANCAĞI KİM ALDI?

"Allah'ın kılıçlarından bir kılıç" Hâlid b. Velîd (Sahîh-i Buhârî 4262).

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

12. İBN REVÂHA'NIN HİKÂYESİNDEN ÇIKAN EN BÜYÜK DERS NEDİR?

Dili ve nefsi Allah'a teslim etmek ve sözü fiille doğrulamak.

DERSLER VE SONUÇ

Abdullah b. Revâha'nın رضى الله عنه hikâyesi Akabe'de biat eden Medineli bir şairle başlar ve son beyitleriyle nefsini yüreklendirdikten sonra Mûte'de şehit düşen bir komutanla sona erer.

DERS	İBN REVÂHA'NIN HİKÂYESİNDEN
Hak için yetenek	İslam'ı savunan ve Allah'ı hatırlatan şiir
Allah ile ticaret	"Ne kârlı bir alışveriş!" — can karşılığında cennet
İbadette gayret	Oruç ve gece ibadeti
Adalet	Sevilmeyene bile haksızlık yok
Allah korkusu	Cehennemi hatırlayıp ağlamak
Fiille doğrulanan söz	Şehadete çağırdı ve şehit oldu

Bu kitapla Mûte'nin üç komutanının hikâyesi tamamlanmış oldu: Zeyd b. Hârise, Ca'fer b. Ebû Tâlib ve Abdullah b. Revâha رضى الله عنهم. Allah bizi onlarla ve Resûlullah ﷺ ile cennetinde bir araya getirsin.

İnşallah İslam Kahramanları serisi bir başka İslam kahramanının hikâyesiyle devam edecektir.

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

KAYNAKÇA

KUR'AN VE TEFSİR

Kur'ân-ı Kerîm, Osmanlı hattı ve Diyanet İşleri Başkanlığı meali. quran.com

Taberî, Câmiu'l-Beyân (Şuarâ 26:224–227).

İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm (Tevbe 9:111; Meryem 19:71; Şuarâ 26:224–227).

HADİS

Sahîh-i Buhârî 1155, 1945, 4106, 4261, 4262, 4263, 4267, 4268. sunnah.com/bukhari

Câmiu't-Tirmizî 2847. sunnah.com/tirmidhi

Sünenü'n-Nesâî 2873. sunnah.com/nasai

Mâlik b. Enes, el-Muvatta', Kitâbü'l-Müsâkât. sunnah.com/malik

Ahmed b. Hanbel, el-Müsned.

SİYER, TARİH VE BİYOGRAFİ KİTAPLARI

İbn Hişâm, es-Sîretü'n-Nebeviyye (İbn İshâk'tan rivayetle).

Vâkıdî, el-Meğâzî.

İbn Sa'd, et-Tabakâtü'l-Kübrâ (Abdullah b. Revâha'nın biyografisi).

İbn Kesîr, el-Bidâye ve'n-Nihâye.

Zehebî, Siyeru A'lâmi'n-Nübelâ.

İbn Hacer el-Askalânî, el-İsâbe fî Temyîzi's-Sahâbe; Fethu'l-Bârî Şerhu Sahîhi'l-Buhârî.

TDV İslâm Ansiklopedisi, "Abdullah b. Revâha". islamansiklopedisi.org.tr/abdullah-b-revaha

QURANSCİENCE.MY'DEKİ İLGİLİ SERİLER

İslam Kahramanları, Seri 1: Hz. Hamza b. Abdülmuttalib'den Seri 8: Hz. Ca'fer b. Ebû Tâlib'e kadar; özellikle Seri 7: Hz. Zeyd b. Hârise ve Seri 8: Hz. Ca'fer b. Ebû Tâlib (Mûte). quranscience.my/#pahlawan

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir

DESTEK VE BAĞIŞ

Bu e-kitap Müslümanlar için **tamamen ücretsiz** yayımlanmıştır ve **kesinlikle satılamaz**. Araştırma masraflarına, quranscience.my sitesinin barındırma giderlerine ve yeni e-kitapların yayımına destek olmak için yapılacak bağışlar memnuniyetle karşılanır — ancak **zorunlu değildir**. Allah her bağışı sadaka-i câriye olarak kabul etsin.

BAKARA SÛRESİ 2:261

مَّثَلُ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمۡوَٰلَهُمۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنۢبَتَتۡ سَبۡعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنۢبُلَةٖ مِّاْئَةُ حَبَّةٖۗ وَٱللَّهُ يُضَٰعِفُ لِمَن يَشَآءُۚ وَٱللَّهُ وَٰسِعٌ عَلِيمٌ ٢٦١

Mallarını Allah yolunda sarfedenlerin durumu, her başağında yüz tane olmak üzere yedi başak veren tanenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın lütfü geniştir, O her şeyi bilendir.

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/2:261

SEBE SÛRESİ 34:39

قُلۡ إِنَّ رَبِّي يَبۡسُطُ ٱلرِّزۡقَ لِمَن يَشَآءُ مِنۡ عِبَادِهِۦ وَيَقۡدِرُ لَهُۥۚ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن شَيۡءٖ فَهُوَ يُخۡلِفُهُۥۖ وَهُوَ خَيۡرُ ٱلرَّٰزِقِينَ ٣٩

De ki: "Doğrusu Rabbim, kullarından dilediğinin rızkını hem genişletir ve hem de ona daraltıp bir ölçüye göre verir; sarfettiğiniz herhangi bir şeyin yerine O daha iyisini koyar, çünkü O rızık verenlerin en hayırlısıdır."

Meal: Diyanet İşleri Başkanlığı — quran.com/34:39

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 2588

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، وَابْنُ، حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - وَهُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ وَمَا زَادَ اللَّهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلاَّ عِزًّا وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلَّهِ إِلاَّ رَفَعَهُ اللَّهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه, Resûlullah'tan ﷺ rivayet edildiğine göre şöyle buyurdu: "Sadaka maldan bir şey eksiltmez. Allah affeden kulun ancak izzetini artırır. Allah için alçakgönüllü olanı da Allah mutlaka yükseltir."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Birr ve's-Sıla ve'l-Âdâb, affetmeye ve tevazua teşvik bâbı, Hadis No. 2588.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/muslim:2588

HADİS — SAHÎH-İ MÜSLİM, NO. 1631

حَدَّثَنَا يَحْيَى بْنُ أَيُّوبَ، وَقُتَيْبَةُ، - يَعْنِي ابْنَ سَعِيدٍ - وَابْنُ حُجْرٍ قَالُوا حَدَّثَنَا إِسْمَاعِيلُ، - هُوَ ابْنُ جَعْفَرٍ - عَنِ الْعَلاَءِ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ « إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلاَّ مِنْ ثَلاَثَةٍ إِلاَّ مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ ».

TERCÜME:

Ebû Hüreyre'den رضى الله عنه rivayet edildiğine göre Resûlullah ﷺ şöyle buyurdu: "İnsan ölünce ameli kesilir; ancak üç şey müstesnadır: sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ya da kendisine dua eden salih evlat."

SENED: İmam Müslim'in rivayet zinciri (talebeden hocaya): Yahya b. Ayyub, Qutaibah b. Sa'id ve 'Ali b. Hujr ← Isma'il b. Ja'far ← al-'Ala' b. 'Abdurrahmân ← babası 'Abdurrahmân b. Ya'qub ← Ebû Hüreyre رضى الله عنه .

KAYNAK: İmam Müslim, Sahîh-i Müslim, Kitâbü'l-Vasiyye, insana ölümünden sonra ulaşan sevap bâbı, Hadis No. 1631.

DERECE: SAHİH — Sahîh-i Müslim'de yer alır.

Kaynak: sunnah.com/muslim:1631

CEZÂKUMULLÂHU HAYRAN KESÎRÂ

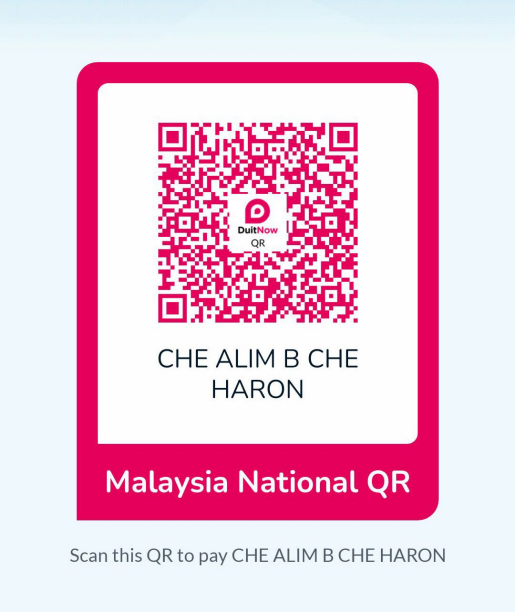

Bağış yapmak için yukarıdaki QR kodunu (DuitNow) okutun.

Uluslararası bağışçılar: yukarıdaki PayPal QR kodunu okutun ya da şu adresi ziyaret edin: paypal.me/quranscience

© 2026 M / 1448 H Tüm hakları saklıdır Hj Che Alim Hj Che Haron — Müslümanlar için ücretsizdir